

Studieplan for oppvekstfag

Høyere yrkesfaglig utdanning
60 Studiepoeng – Nettbasert

Fordypning:

Arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen

Våren 2023- Høsten 2024

Akkreditert	08.02.2019
Utdanningens navn:	Arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen
Studienivå:	Høyere yrkesfaglig utdanning – Fagskole
Studiepoeng:	60
Gradsbetegnelse:	Fagskolegrad / Professional degree
Omfang:	Studietid er beregnet til 1500 studietimer. Tilsvarende 2 år på deltid.
Studiemetode:	Nettstudium med avsluttende eksamen.
Start- og sluttdato:	Fast oppstart og styrt progresjon.
Fagansvarlig:	Anette Hegna Gundersen

MedLearn

Revideringer av studieplanen i løpet av perioden:

Dato:	Type endring:	Signatur:
20.08.23	Oppdatert emne 5 med ny struktur	A.H.G

INNHOLD

BAKGRUNN	4
OPPTAKSKRAV	5
OMFANG OG FORVENTET ARBEIDSMENGDE.....	6
OPPBYGNING/ORGANISERING AV UTDANNINGEN.....	7
OVERORDNET LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSE FOR UTDANNINGEN.....	8
EMNE 1: Felles grunnlag for oppvekstfag	10
Innhold	10
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser.....	11
Litteratur.....	12
EMNE 2: De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel.....	13
Innhold	13
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser.....	14
Litteratur.....	15
EMNE 3: De yngste barna – lek og vennskap	16
Innhold	16
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser.....	17
Litteratur.....	18
EMNE 4: Barnehagen som demokratisk danningsarena	19
Innhold	19
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser.....	20
Litteratur.....	21
EMNE 5: Praksisvurdering og fordypningsoppgave	23
Innhold	23
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser.....	24
Litteratur.....	26
UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER	27
Undervisningsformer.....	27
Læringsaktiviteter.....	28
VEILEDNING OG OPPFØLGING	30
VURDERINGSORDNINGER, ARBEIDSKRAV OG EKSAMEN	31
Arbeidskravene.....	32
Eksamenene	33
Skikkethetsvurdering.....	35
SAMLET LITTERATURLISTE.....	36

BAKGRUNN

Høsten 2017 trådte ny rammeplan for barnehagen i kraft. Rammeplanen bygger videre på den norske barnehagetradisjonen der omsorg, lek, læring og danning ses i sammenheng. Leken har og skal fortsatt ha en fremtredende og sentral plass, samtidig som rammeplanen tar hensyn til at barnehagehverdagen har endret seg. Blant annet ser vi at andel barnehagebarn i alderen 0-3 har økt kraftig de siste årene, hvilket stiller krav til økt kompetanse og kunnskap i arbeid med de yngste barna i barnehagehverdagen. En god barndom er viktig i seg selv og for resten av livet. Alle barn har rett til et godt barnehagetilbud, uansett hvor de bor og hvilken barnehage de går i. Kvaliteten på de ulike barnehagetilbudene varierer imidlertid stort, og må det drives målrettet kompetansebygging i barnehagesektoren for å lykkes med å utvikle kvaliteten og med å realisere kravene i rammeplanen.

I Norge går over 80 % av barn mellom ett og to år i barnehagen (SSB, 2017). Aldri tidligere har så mange barn tilbrakt så mye av tiden sin i barnehagen, og aldri har barnehagen hatt større betydning for barns trivsel og utvikling. Små barn har andre behov enn eldre barn, og de er i større grad prisgitt de rammebetingelser som voksne gir dem. Det hviler derfor et stort ansvar på både barnehageeiere og politikere for å sørge for gode rammevilkår for barnehagene slik at god barnehagekvalitet blir mulig, og på ansatte for å gi små barn gode dager i barnehagen (Drugli, 2017).

Regjeringen ønsker at flere tar yrkesrettet utdanning av god kvalitet, som er relevant og tilpasset arbeidslivets behov (Meld. St. 9 (2016–2017) Fagfolk for fremtiden — Fagskoleutdanning). Fagskolen er sammen med det øvrige utdanningssystemet en viktig forutsetning for produktivitetutvikling i økonomien ved at den gir arbeidslivet kandidater med gode kunnskaper og etterspurt kompetanse. Ifølge strategien som ble lagt fram av kunnskapsdepartementet i september 2017 [Kompetanse for fremtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018–2022](#), har regjeringen fra 2013 til 2017 mer enn doblet innsatsen til kvalitetstiltak i forhold til framtidens barnehage. Det er satt i gang en rekke nye kompetansetiltak, blant annet fagskoleutdanninger for barnehageansatte.

Fagskolen innen oppvekstfag med tittelen *Arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen* er et alternativ til høyere utdanning og representerer et alternativt utdanningsløp for mange. Det studenten lærer i dette studiet er direkte anvendbart i arbeid i barnehage eller på andre arenaer der småbarna er.

Utdanning er utviklet i samarbeid med Cecilie Ottersland Myhre, Universitetslektor ved barnehagelærerutdanningen (BLU) OsloMet - Storbyuniversitetet. MedLearn har inngått samarbeidsavtale om utdanningens yrkesfaglige forankring med Steinerbarnehageforbundet ved daglig leder Grete Gulbrandsen, Merete Bygstad, virksomhetsleder i Mellomåsen barnehage, Inger Elisabeth Merli, virksomhetsleder i Kolbotn barnehage og Kjetil Ørbeck CEO i Læringsverkstedet AS.

OPPTAKSKRAV

Opptak til utdanningen bygger på fullført og bestått videregående opplæring innen barne- og ungdomsarbeiderfaget. Søker må være minimum 19 år gammel. Det anbefales at søker har minimum ett års yrkeserfaring, men dette er ikke et krav.

Realkompetansevurdering

Søkere som ikke tilfredsstillt kravene over kan bli realkompetansevurdert. En realkompetansevurdering bygger på dokumentert arbeidserfaring, utdanning, kurs, organisasjonserfaring og annen informasjon som søker mener er relevant.

Søkere må kunne dokumentere minimum fem års relevant praksis fra arbeid med barn i alderen 0-6 år i 100 % stilling (deltid regnes om til heltid). Med relevant praksis menes arbeidsoppgaver innen oppvekstsektoren, både offentlig og privat, hvor søkeren har vært i direkte kontakt med barn som assistent eller fagarbeider.

Kandidater som søker opptak på bakgrunn av realkompetanse må dokumentere at de har en alder på minimum 23 år.

Søkeren skal ha et læringsutbytte gjennom realkompetansen som er likeverdig med læringsutbyttet i det formelle opptakskravet. Søker må ved oppstart ha tilegnet seg kompetanse tilsvarende kompetansemålene fra læreplan i barne- og ungdomsarbeiderfaget Vg3 / opplæring i bedrift. Kompetansemålene er knyttet til hovedområdene *Helsefremmende arbeid, Kommunikasjon og samhandling* og *Yrkesutøvelse*. Kompetansemålene finner du her: <https://www.udir.no/kl06/BUA3-01/Hele/Kompetansemaal/etter-vg3>

Søkere som tas opp på bakgrunn av realkompetanse vil etter gjennomført og bestått avsluttende eksamen ikke kunne kvalifisere til fagbrev som barne- og ungdomsarbeider.

OMFANG OG FORVENTET ARBEIDSMENGDE

Utdanningen innen oppvekstfag med tittelen *Arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen* tilbys som deltidsstudium over 2 år. Studietid er beregnet til 1500 studietimer.

Pensum omfatter ca. 2000 sider. Fullført og bestått utdanning gir 60 studiepoeng.

Fordeling av timer og forventet arbeidsmengde mellom undervisning – veiledning og selvstudium:

Emnenavn	Omfang	Undervisning	Veiledning	Selvstudium	SUM timer
Emne 1: Felles grunnlag for oppvekstfag	10 SP	50	10	190	250
Emne 2: De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel	10 SP	50	10	190	250
Emne 3: De yngste barna – lek og vennskap	10 SP	50	10	190	250
Barnehagen som demokratisk danningsarena	10 SP	50	10	190	250
Praksisvurdering og fordypningsoppgave	20 SP	100	20	380	500
Sum	60 SP	300	60	1140	1500

Undervisning i nettskolen er en kombinasjon av en eller flere undervisningsformer, for eksempel emnewebinarer, gjennomgang av nettressurser og innspilte videoer og podkaster som er utviklet i forbindelse med studiet.

Veiledning innebærer diskusjon med faglærer enten via videochat og/eller skriftlig tilbakemelding på innleverte oppgaver. Veiledning dreier seg også om oppfølging og praktiske webinarer fra studieleder og administrasjon. Behovet for veiledning varierer fra student til student, men vi har erfaring med at dette dreier seg i snitt om ca. 50-60 timer.

Selvstudium innebærer å lese studielitteratur, arbeide med oppgaver og andre læringsfremmende aktiviteter.

OPPBYGNING/ORGANISERING AV UTDANNINGEN

Studieplan oppvekstfag for barnehagefaglig tilsatte bygger på retningslinjer for fagskoleutdanning, Lov om barnehager (2005/2018) og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017).

Undervisningen er nettbasert, med fast oppstart inntil to ganger i året og styrt progresjon.

Undervisningsmateriellet til utdanningen ligger tilgjengelig for studentene i nettskolen.

Studenten må ha egen PC/Mac og tilgang til internett.

Utdanningen består av fem emner som igjen er delt inn i moduler. Til hvert emne er det formulert læringsutbyttebeskrivelser. Emnenes faglige innhold er utviklet i tråd med gjeldende styringsdokumenter for barnehagen og aktuell faglitteratur knyttet til de ulike temaområdene. Det totale innholdet og læringsutbyttebeskrivelsene bygger på planverket til Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanninger i helse- og oppvekstfag (NUFHO), men det er gjort justeringer knyttet til emnetitlene og oppbygningen. Emnene må gjennomføres i den rekkefølgen de er spesifisert og obligatoriske arbeider (arbeidskrav) for foregående emne må være levert og bestått før eksamen kan avlegges og neste emne kan påbegynnes.

Dette sikrer en faglig progresjon hos studentene.

Merk: Man vil automatisk bli avmeldt eksamen man har meldt seg opp til, hvis ikke arbeidskravene er godkjent av lærer en uke før eksamensdatoen.

I det femte emnet i utdanningen skal studentene jobbe systematisk med å vurdere egen praksis i lys av det teoretiske grunnlaget som er lagt i de første emnene, samt jobbe med en fordypningsoppgave. Levering av fordypningsoppgave er eksamen i dette emnet.

Utdanningen er organisert som et selvstudium, men faglærere og studieledere bidrar med jevnlig tilbakemelding og oppfølging. Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Alt om eksamen finner du på <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>.

OVERORDNET LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSE FOR UTDANNINGEN

Studiets målsetting er å utdanne oppdaterte og reflekterte yrkesutøvere som tar initiativ til å planlegge, organisere og gjennomføre pedagogisk arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen, og som kan samarbeide med barn, personale og foreldre til beste for barnet. Videre vektlegger studiet at studenten utvikler en etisk grunnholdning som ivaretar og utvikler anerkjennende, lekne og omsorgsfulle samspill med enkeltbarn og barn i gruppe.

Etter fullført studie skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om de yngste barna (0-3 år) i barnehagen og kjennskap til aktuelle begreper og teorier innenfor pedagogikk, sosiologi, psykologi og etikk• har kunnskap om kommunikasjon, pedagogiske og didaktiske metoder, prosesser og verktøy som kan bidra til å fremme lek, læring og danning hos de yngste barna• har kunnskap om de yngste barnas væremåter og uttrykksformer, om barns utvikling og hvordan omsorg, tilknytning og relasjoner har betydning for barns trivsel i barnehagen• har innsikt i FNs barnekonvensjon, norske lover med forskrifter, rammeplan for barnehager og andre styringsdokumenter innenfor oppvekstsektoren som gjelder for de yngste barna.• har kjennskap til ulike virksomheter innen oppvekstsektoren og organiseringen av disse• kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap med fokus på de yngste barnas trygghet, trivsel og utvikling i barnehage som grunnlag for utvikling innenfor eget fagområde• forstår oppvekstsektorens betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sin faglige kunnskap om de yngste barnas (0-3 år) utvikling, sosiale behov og kompetanser • kan anvende sin faglige kompetanse i møte med barn, personale og foreldre i likeverdige samspill med fokus på medvirkning og anerkjennende relasjonsbygging • kan bidra i planlegging og gjennomføring av leke- og læringsaktiviteter i samarbeid med annet fagpersonell ved hjelp av ulike pedagogiske og didaktiske metoder og arbeidsformer • kan finne informasjon og aktuelt fagstoff som er relevant i yrkesfaglige problemstillinger knyttet til arbeidet med de yngste barna • kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger og behov for tiltak i forhold til de yngste barna i barnehagen, samt vurdere og iverksette eventuelle tiltak/aktiviteter
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for yrkes- og bransjeetiske prinsipper som taushets- og opplysningsplikten og personvern og reflektere over egen praksis i arbeid med de yngste barna og deres foreldre • kan identifisere etiske utfordringer og dilemmaer i arbeid med de yngste barna • har utviklet en etisk grunnholdning i arbeid med de yngste barna som kommer til uttrykk gjennom ivaretagelsen av integritet, brukermedvirkning, åpenhet, fortrolighet og taushetsplikt, samt ved å bidra til et anerkjennende og jevnbyrdig samarbeid på egen arbeidsplass og med foreldre • kan utføre arbeidet, slik at det dekker sosiale behov og fremmer trivsel, lek og læring til beste for enkeltbarn og barnegruppen • kan bygge relasjoner med fagfeller og andre yrkesgrupper, for å utveksle kunnskaper og erfaringer om lek, kompetanser, sosiale behov og helhetlig utvikling hos de yngste barna i barnehagen • kan utvikle arbeidsmåter og kommunisere med fagfeller og foreldre, i samsvar med etiske prinsipper, som fremmer sosiale behov, kompetanse og utvikling hos de yngste barna.

EMNE 1: Felles grunnlag for oppvekstfag

Innhold

Det vil innledningsvis i emnet bli vektlagt øvelser i skriving og formulering av fagtekster. Digital kompetanse og dømmekraft skal utvikles gjennom utprøvinger og kildekritiske vurderinger.

Emnet vektlegger historiske og politiske innganger til barnehagens utvikling i det norske velferdssamfunnet. Emnet omhandler barnehagen som pedagogisk virksomhet, profesjonsutøvelse og yrkesetikk. Observasjon og dokumentasjon for reflekterende praksiser og didaktikk er innholdsområder som blir vektlagt i emnet.

Emnet er forankret i *rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)* som understreker at barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller for barn, medarbeidere og foreldre.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none"> • Studieteknikk og råd om oppgaveskriving • Barnehagens framvekst og historie • Barnehagen som pedagogisk virksomhet • Profesjonell yrkesutøvelse og yrkesetikk • Politiske styringsdokumenter for barnehagen • Didaktisk teori og praksis • Observasjon og observasjonsmetoder • Pedagogisk dokumentasjon
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	<p>Kandidaten skal skrive to tekster med utgangspunkt i emnets innhold a 400 ord (+/- 10%), litteraturliste kommer i tillegg.</p> <p>Tema for 1. tekst: Barnehagen som pedagogisk virksomhet.</p> <p>Tema for 2. tekst: Observasjon og didaktiske prosesser i barnehagen.</p>
Eksamen	<p>Individuell skriftlig hjemmeeksamen, varighet 48 timer. Oppgaven omhandler barnehagen som en lærende organisasjon.</p> <p>Samlet tekst skal være på 1500-2000 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord.</p> <p>Alle hjelpemidler tillatt.</p>

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om studieteknikk og faglig skriving • har kunnskap om barnehagens framvekst og historie • har innsikt i lover og forskrifter som regulerer barnehagens virksomhet • har kunnskap om profesjonsutøvelse i barnehagen som pedagogisk virksomhet • har kunnskap om syn på barn og barns rettigheter • har kunnskap om didaktikk og sentrale didaktiske begreper og modeller som grunnlag for didaktisk tenkning og praksis i barnehagen • har kunnskap om observasjon og ulike observasjonsmetoder • har kunnskap om ulike former for dokumentasjon og pedagogisk dokumentasjon som inspirasjon til bevegelige praksiser i barnehagen
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende relevante læringsstrategier i sin faglige selvutvikling, samt skrive faglige tekster • kan anvende observasjon og ulike former for dokumentasjon for reflekterte pedagogiske praksiser i barnehagen • kan arbeide didaktisk relevant i forhold til barnegruppen, samt delta i planlegging, gjennomføring og evaluering av det pedagogiske arbeidet med barna • kan anvende sin kunnskap om barnehagens verdigrunnlag, formål og innhold i det pedagogiske arbeidet med barna • kan diskutere egne holdninger samt etiske og faglige problemstillinger forbundet med profesjonsutøvelse i barnehagen
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tilegne seg ny kunnskap gjennom digitale læringsplattformer og faglitteratur • kan anvende sin barnehagefaglige kompetanse som profesjonsutøver i feltet • har utviklet en etisk grunnholdning, profesjonelt skjønn og faglig dømmekraft i praktisk pedagogisk arbeid i barnehagen • kan vurdere valg og bruk av observasjoner, kartlegginger eller andre former for dokumentasjoner av enkeltbarn og barn i gruppe i sitt pedagogiske arbeid • kan videreutvikle sin faglige kompetanse som profesjonsutøver i barnehage • forstår barnehagens betydning som pedagogisk institusjon i møte med barn og deres familier

Litteratur

Bae, B. (2007) *Å se barn som subjekt – noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/> (Hentet: 11. desember 2020). (ca. 17 sider)

Barnehageloven. *Lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager*. (14 sider)

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. *Forskrift 24. april 2017 nr. 487 om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. (51 sider)

Gunnestad, A. (2019) *Didaktikk for barnehagelærere: en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5) (135 sider)

Hennum, B. A. og Østrem, S. (2016) *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) (114 sider)

Kolle, T., Larsen, A. S. og Ulla, B. (2017) *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjon til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5) (67sider)

Løkken, G. og Søbstad, F. (2013) *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3, 5, 6, 7) (77 sider)

Totalt antall sider: 475

Anbefalt litteratur:

Christoffersen, S. A. (red.) (2011) *Profesjonsetikk: om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker*. Oslo: Universitetsforlaget. (innledning + kap. 1, 2, 3) (76 sider)

Korsvold, T. (2005) *For alle barn: barnehagens framvekst i velferdsstaten*. Oslo: Abstrakt Forlag. (kap. 3, 4, 5) (87 sider)

EMNE 2: De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel

Innhold

Emnet omhandler kunnskap og teorier om de yngste barnas utvikling. Tilknytningsteorier og transaksjonsmodellen vektlegges spesielt. Videre vektlegges voksen-barn samspill og omsorgsfulle relasjoner der også barn ses som aktive omsorgsgivere. Trygghet som basis for lek og utforsking blir også vektlagt. Tilvenning og det å være «ny» i barnehagen, foreldresamarbeid og hvordan forandringer kan påvirke barnas trivsel er andre sentrale temaer i emnet.

Emnet er forankret i *rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)* der omsorg løftes som en forutsetning for barns trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet.

Rammeplanen understreker herunder at barnehagen aktivt skal legge til rette for omsorgsfulle relasjoner i et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none"> • Når barnet begynner i barnehagen • Tilknytning og utviklingspsykologi • Forandringer i barnets hverdag • Trygghet for lek og læring • Omsorg i barnehagen • Barn som omsorgsdeltakere • Voksen-barn relasjoner • Anerkjennende samspill
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	<p>Kandidaten skal drøfte to caseproblemstillinger med tematikk knyttet til emnets innhold. Drøfting skal være på 400 ord (+/-10 %), beskrivelse av case og litteraturliste kommer i tillegg.</p> <p>Case og tema for 1. tekst: Å være ny i barnehagen – trygghet og trivsel.</p> <p>Case og tema for 2. tekst: Omsorg og omsorgsrelasjoner i barnehagen.</p>
Eksamen	<p>Individuell skriftlig hjemmeeksamen utformet som caseoppgave med en gitt problemstilling, varighet 48 timer. Oppgaven omhandler voksen-barn samspill i barnehagen.</p> <p>Samlet tekst skal være på 1500-2000 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt.</p>

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har kandidaten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om barns tidlige utvikling, tilknytning og ulike tilknytningsmønstre • har kunnskap om relasjonsarbeid med de yngste barna i barnehagen og hvordan dette virker inn på barns utvikling og trivsel, lek og utforsking • har kunnskap om overganger og tilvenning i barnehagen • har kunnskap om voksen-barn samspill, omsorg og omsorgspraksiser • har kunnskap om foreldresamarbeid og forståelse for hvordan forandringer i barnets hverdag kan påvirke barnets trivsel og trygghet, livsmestring og helse
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sin kunnskap om de yngste barnas ulike behov og væremåter på en slik måte at det fremmer trivsel, lek og utforsking i barnegruppen • kan bygge varme og nære relasjoner med de yngste barna slik at barna opplever barnehagehverdagen som trygg og god • kan anvende sin kunnskap om overganger og tilvenning i møte med barn og foreldre i krevende perioder/situasjoner • har utviklet sin forståelse for det viktige foreldresamarbeidet til beste for barnet
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for innholdet i begrepene som omhandler tilknytning og relasjon knyttet til arbeidet med de yngste barna • har utviklet evne til refleksjon over egen praksis i arbeid med de yngste barna • kan anvende sin teoretiske og praktiske barnehagefaglige kompetanse i arbeid med de yngste barna • har evne til å se viktigheten av hverdagsrutiner og dets betydning for en trygg barnehagehverdag • har forståelse for de voksnes rolle i samspill med de yngste barna • har utviklet en omsorgsfull, anerkjennende og lyttende grunnholdning i møte med de yngste barna i barnehagen • har utviklet en etisk grunnholdning som reflekterer verdigrunnlaget i styringsdokumentene for barnehagen

Litteratur

Broberg, M., Hagström, B. og Broberg, A. (2014) *Tilknytning i barnehagen: hva betyr trygghet for lek og læring?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (202 sider)

Drugli, M. B. (2017) *Liten i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 15-58, s. 126-163) (80 sider)

Rossholt, N. (2010). Gråtens mange ansikter. Toner og tempo i barnehagen, i *Nordic Studies in Education*. No 2, s. 133-143. Tilgjengelig fra:
https://www.academia.edu/980508/Gr%C3%A5tens_mange_ansikter_Toner_og_tempo_i_barnehagen (Hentet 2. februar 2021). (11 sider)

Tholin, K. R. (2013) *Omsorg i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (143 s)

Totalt antall sider: 436

Anbefalt litteratur:

Abrahamsen, G. (2009) En god barnehagestart i barnehagen – toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 4) (15 sider)

Schibbye, A-L. L. og Løvlie, E. (2017) *Du og barnet: om å skape gode relasjoner med barn*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3, 4, 5) (50 sider)

EMNE 3: De yngste barna – lek og vennskap

Innhold

Emnet vektlegger ulike teoretiske innganger til fenomenet lek og lekens betydning for barns trivsel i barnehagen. Leken er barns væremåte og uttrykksform, og ifølge rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) skal leken ha en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes.

I emnet legges spesielt fokus på de yngste barnas væremåter og uttrykksformer, lek og vennskap. Videre vektlegges voksenrollen i lek og hvordan barnehagens pedagogiske miljøer kan tilrettelegges for barns lek, læring og danning. Barn som sjelden leker og lekens betydning for barns helse og livsmestring er også temaer i emnet. Emnets hovedfokus er ulike former for lek og hvordan barn leker.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none"> • Teoretiske perspektiver på lek • De yngste barnas lekende væremåter • Små barns forhandlinger i lek • Barns lekende samspill og vennskap • Kroppslig lek • Lekende læring • Lek som vekker bekymring • Barn som sjelden leker • Voksenrollen i lek • Rom og materiell for lek
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	<p>Kandidaten skal drøfte to caseproblemstillinger med tematikk knyttet til emnets innhold. Drøfting skal være på 400 ord (+/-10 %), beskrivelse av case og litteraturliste kommer i tillegg.</p> <p>Case og tema for 1. tekst: Lek som fenomen og de yngste barnas lekende samspill.</p> <p>Case og tema for 2. tekst: Lekens egenverdi for de yngste barna</p>
Eksamen	<p>Individuell skriftlig hjemmeeksamen utformet som caseoppgave med en gitt problemstilling, varighet 48 timer. Oppgaven omhandler lek og lekende samspill blant de yngste barna (0-3 år) i barnehagen.</p> <p>Samlet tekst skal være på 1500-2000 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt.</p>

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har kandidaten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kjennskap til rammeplanens syn på omsorg, lek og læring • har kunnskap om ulike teoretiske perspektiver på lek • har kunnskap om de yngste barnas væremåter og uttrykksformer i lek • har kunnskap om ulike former for lek, lekende samspill og vennskap • har kunnskap om barn som sjelden leker og barns lekekompetanser • har kunnskap om voksenrollen i lek og ulike syn på lek • har kunnskap om pedagogiske miljøer for barns lek, læring og danning
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sin faglige kunnskap om lek i arbeid med de yngste barna • kan praktisk tilrettelegge for lek og vennskap i barnegruppen • kan veilede barn inn i lek og delta i lek på barnas premisser • kan inspirere, igangsette eller skjerme pågående lek • kan utforme pedagogiske miljøer for de yngste barnas lek, læring og danning
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • anerkjenner de yngste barnas væremåter og uttrykksformer • kan verne om og fremme barnas frie lek og vennsksrelasjoner, der lek og samspill har egenverdi og ikke anerkjennes på grunn av et spesielt læringsutbytte • kan inspirere barnas fantasi i leken gjennom felles opplevelser i barnegruppen • har en genuint leken innstilling til arbeid med enkeltbarn og barn i gruppe • anerkjenner lekens betydning for barns helse og livsmestring

Litteratur

Alvestad, T. (2012) *Små barns forhandlinger i lek*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (135 sider)

Drugli, M. B. (2017) *Liten i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 59-78) (19 sider)

Öhman, M. (2012) *Det viktigste er å få leke*. Oslo: pedagogisk Forum. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20) (252 sider)

Øksnes, M. (2011) Med plikt til å leke? *Barnehagefolk* (2) 21-25. (3 sider)

Totalt antall sider: 409

Anbefalt litteratur

Greve, A. (2009) *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Oslo. Pedagogisk Forum. (s. 15-30, 85-177) (107 sider)

Løkken, G. (2009) Toddleren som kroppssubjekt, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2) (16 sider)

Røthle, M. (2009) Møtet med de lekende barna, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 7) (20 sider)

Søbstad, F. (2009) Småbarns humoropplevelser, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 10) (18 sider)

Øksnes, M. & Brønstad, E. S. (2013) «Vi snik oss te å leik!» Om å anerkjenne barndommen og lekens egenverdi, i Glaser V., Moen K. H., Mørreaunet S. og Søbstad F. (red.) *Barnehagens grunnsteiner: formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 18) (11 sider)

EMNE 4: Barnehagen som demokratisk dannelsesarena

Innhold

Emnet omfatter teori og begrepsforståelse knyttet til barns rettigheter og medvirkning i barnehagen. Det fokuseres spesielt på de yngste barnas dannelsesprosesser i samspill med ulike aktører som rom, tid, materiell og personale. Barns selvbestemmelse og medbestemmelse i demokratiske prosesser belyses med utgangspunkt i barns rettigheter. Her anerkjennes også barnas rett til å være ubestemte og ikke-deltakende i beslutningsprosesser. Medvirkning forutsetter gjensidig respekt og anerkjennelse i likeverdige relasjoner.

Emnet er forankret i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) som sier at barnehagen skal være bevisst på barns ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none"> • Barns rettigheter og medvirkning i barnehagen • Barnehagen som demokratisk dannelsesarena • Individ og selvbestemmelse • De yngste barnas medvirkning • Barns motstand • Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping • Voksen-barn samspill i demokratiske prosesser
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	<p>Kandidaten skal drøfte to caseproblemstillinger med tematikk knyttet til emnets innhold. Drøfting skal være på 400 ord (+/-10 %), beskrivelse av case og litteraturliste kommer i tillegg.</p> <p>Case og tema for 1. tekst: Barns medvirkning i barnehagen</p> <p>Case og tema for 2. tekst: Makt og motstand i voksen-barn relasjoner i barnehagen</p>
Eksamen	<p>Individuell skriftlig hjemmeeksamen utformet som caseoppgave med en gitt problemstilling, varighet 48 timer. Oppgaven omhandler barnehagen som demokratisk dannelsesarena.</p> <p>Samlet tekst skal være på 1500-2000 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt.</p>

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har kandidaten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har innsikt i sentrale grunnlagsdokumenter knyttet til barns rettigheter og barns medvirkning i en demokratisk barnehage • har kunnskap om barns rettigheter og FNs barnekonvensjon • har kunnskap om sentrale begreper, teorier og perspektiver knyttet til barns medvirkning i barnehagen • har kunnskap om anerkjennende og lyttende samspill i voksen-barn relasjoner • har kunnskap om ulike væremåter og relasjoners innvirkning på barns selvforståelse og selvfølelse • har kunnskap om uformell og formell læring i barns dannelsesprosesser
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tilrettelegge for og fremme demokratiske praksiser og verdier i barnegruppen • kan inngå i anerkjennende, lyttende, lekende og lærende samspill med barna • kan initiere, utfordre og støtte de yngste barnas undringsprosesser og selvutvikling • kan tilrettelegge for og fremme pedagogiske miljøer som anerkjenner de yngste barnas medvirkning og rettigheter • kan identifisere barns behov og rettigheter både på individ- og gruppenivå
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet en etisk grunnholdning som ivaretar og fremmer de yngste barnas selvforståelse og selvfølelse, trygghet og mestringsevne • har utviklet sin fagforståelse med kjennskap til barns rettigheter i en demokratisk barnehage • kan inngå i anerkjennende og lyttende samspill med både barn, medarbeidere og foreldre • har utviklet en etisk og kritisk selvforståelse knyttet til relasjonelt samspill

Litteratur

Bae, B. (2011) Barnehagebarns medvirkning, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1) (20 sider)

Bae, B. (2011) Kraften i lekende samspill, i B. Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 2) (24 sider)

De forente nasjoner/Barne- og familiedepartementet (1989/1991). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf (Hentet 17. desember 2020). (60 sider)

Drugli, M. B. (2017) *Liten i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 79-96, s. 163-175) (29 sider)

Fennefoss, A. T. og Jansen K. E. (2011) Dynamikk og vilkår, i Bae B., Fennefoss A.T., Grindland B., Jansen K.E., Johannesen N., Myrstad A., Sandvik N. og Sverdrup T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 6) (23 sider)

Grindland, B. (2011) På kanten av kaos, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 3) (22 sider)

Johannesen, N. (2011) Å se det unike i små barns uttrykk: Med Levinas som linse, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 4) (21 sider)

Myrstad, A. og Sverdrup T. (2011) Legg merke til Emils fot, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 7) (17 sider)

Pettersvold, M. (2017) Barns motstand i et demokratiperspektiv, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (26 sider)

Seland, M. (2017) Uenig eller ulydig? Barns motstand i en lærende organisasjon, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (25 sider)

Øksnes, M. (2017) Lekende motstand som frihetserfaring, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider)

Øksnes, M. og Samuelsson, M. (2017) «Nei, jeg gjør det på min måte!» Motstand i barnehagen, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (31 sider)

Kunnskapsdepartementet (2006) *Temahefte om barns medvirkning*. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/300463-temahefte_om_barns_medvirkning.pdf (Hentet 17. desember 2020). (72 sider)

Kunnskapsdepartementet (2006) *Temahefte om de minste barna i barnehagen*. Tilgjengelig fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/287768-temahefte_om_de_minste_barna_i_barnehagen1.pdf (Hentet 17. desember 2020). (36 sider)

Totalt antall sider: 429

Anbefalt litteratur

Jansen, K. E. (2013) *På sporet av medvirkning og læring: de yngste barna og spenningsfeltet mellom det planlagte og det spontane*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 2, 3, 5) (86 sider)

Nordin-Hultman, E. (2004) *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kap. 1, 3, 4, 5) (56 sider)

EMNE 5: Praksisvurdering og fordypningsoppgave

Innhold

Emne 5 skiller seg fra de fire andre emnene. Dette emnet, er en fordypning i egen praksis og arbeidshverdag, enten knyttet til nåværende arbeidsplass, eller opp mot tidligere arbeidserfaring.

Du skal i dette emnet undersøke din egen praksis, gjennom å vurdere deg selv og din egen arbeidsplass. Ved å forske på egen praksis, bygges det bro mellom teori og praksis. Det skal være en systematisk undersøkelse av egen praksis, som ikke bare bidrar til å endre, men også til å utvikle forståelsen for praksis. Målet er å knytte teori til praksis, og mot arbeidshverdagen. Dette skal munne ut i en fordypningsoppgave, som du skal levere inn og som er eksamen i dette emnet.

Antall studiepoeng	20
Overordnet mål for emne 5	
<ul style="list-style-type: none"> • Studenten oppnår en helhetlig forståelse av sammenhengen mellom yrkest teori og yrkespraksis • Studenten har en forståelse for hvordan teoretisk kunnskap brukes i praksis 	
Modul 1	Vurdering av egen praksis <ul style="list-style-type: none"> • Kartlegging og læringsmål • Hvordan lære av egen praksis? • Observasjon og logg • Refleksjon og problemstilling
Modul 2	Fordypningsoppgave <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan skrive en fordypningsoppgave • Faglig innhold og drøfting
Eksamen	Fordypningsoppgaven utgjør fagskolens avsluttende eksamen. Oppgaven bygger videre arbeidskravene og skal ha et omfang på 5000 ord (+/- 10 %). Forside, innholdsfortegnelse, litteraturliste og vedlegg regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt.

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om barn og relevant tematikk for utdanningen • har kunnskap om profesjonell yrkesutøvelse, yrkesetikk og barnehagen som pedagogisk virksomhet • har innsikt i relevante lover og styringsdokumenter • har kunnskap om observasjon, ulike observasjonsmetoder og arbeid med pedagogisk dokumentasjon i personal- og barnegruppen • har kunnskap om iverksetting av didaktiske prosesser og prosjektarbeid • har kunnskap om samarbeid med fagfeller i barnehagen samt foreldresamarbeid • har relevant fagkunnskap knyttet til hovedtemaet i fordypningsoppgaven, samt kunnskap om faglig skriving og litteratursøk
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan samspille med barn, personale og foreldre på en respektfull, anerkjennende og omsorgsfull måte • kan kartlegge situasjoner og identifisere faglige problemstillinger • kan anvende observasjoner og ulike dokumentasjoner i reflekterende praksiser • kan iverksette og lede demokratiske didaktiske prosesser i form av et mindre prosjektarbeid i barnehagen • kan delta i diskusjoner knyttet til barnehagefaglige problemstillinger • kan oppdatere sin kunnskap av faglig relevans for fordypningsoppgaven og utføre faglig skriving
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har utviklet evne til refleksjon rundt barnehagefaglige problemstillinger • har utviklet en etisk grunnholdning som gjenspeiler verdigrunnlaget i relevante lover og forskrifter • kan bygge omsorgsfulle og jevnbyrdige relasjoner med barn og deres familier • kan bidra i samarbeid med fagfeller og eksterne instanser til beste for barnet • har forståelse for yrkesetiske prinsipper i forhold til dokumentasjon, personvern og anonymisering i oppgaveskriving • forstår egen faggruppes betydning i et oppvekst- og verdiskapingsperspektiv

Gjennomføring av emne 5

Det er satt tidsfrister for innlevering av arbeidskrav, og fordypningsoppgaven leveres inn som avsluttende eksamen på slutten av studiet.

Vi ønsker at du skal reflektere over din egen yrkesutøvelse og hvilke konsekvenser ny kunnskap har å si for deg og din arbeidshverdag. Målet er å bygge bro mellom teori og praksis. Det skal være en systematisk undersøkelse av egen praksis, som ikke bare bidrar til å endre, men også til å utvikle forståelsen for praksis.

Arbeidskravene handler om å kartlegge egne styrker og svakheter knyttet til yrkesrollen, samt hvilke muligheter og utfordringer som studenten ser kan være på arbeidsplassen sin. Du skal stille deg spørsmålet: Hva er jeg god på? Hva trenger/ønsker jeg å lære mer om, for så å finne relevant teori og at teori samspiller med reelle praksissituasjoner.

Problemstillingen i fordypningsoppgaven utarbeides på bakgrunn av vurderingene av egen praksis, og med utgangspunkt i læringsmålene studentene har satt seg.

Tema i fordypningsoppgaven må være relevant og relatert til det faglige innholdet i de tidligere emnene i utdanningen.

- Emne 1 Felles grunnlag for oppvekstfag
- Emne 2 De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel
- Emne 3 De yngste barna – lek og vennskap
- Emne 4 Barnehagen som demokratisk danningsarena

Når fordypningsoppgaven er ferdigstilt, skal den leveres inn som en eksamen.

Arbeidskrav

Det er fem obligatoriske arbeidskrav i dette emnet. Alle oppgavene må være levert og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen.

Hvis ikke alle arbeidskravene er godkjent, vil man automatisk bli avmeldt muligheten til å levere fordypningsoppgaven.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Eksamenen er leveringingen av fordypningsoppgaven med et omfang på 5000 ord (+/- 10%).

Besvarelsen vurderes av to sensorer. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer fra A til F.

Litteratur

Fennefoss, A. T. og Jansen, K. E. (2020) *Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger: analyse og tolkning av praksisfortellinger*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap.1,2,3) (90 sider)

Kolle, T., Larsen, A. S. og Ulla, B. (2017) *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjon til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 7, 8) (20 sider)

Åberg, A. og Taguchi, H. L. (2006) *Lyttende pedagogikk: etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (124 sider)

Totalt antall sider: 248

I tillegg til ovennevnte pensum i emne 5, bygger emnet også på tidligere pensumlitteratur fra emne 1-4. Det forutsettes at studenten benytter pensumlitteratur fra de ulike emnene for å underbygge sitt arbeid i praksis og i fordypningsoppgaven.

Anbefalt litteratur

Birkeland, L. (1998) *Pedagogiske erobringer*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kap. 1, 3, 6) (37 sider)

Jensen, R. og Kranmo, A. L. (2010) *Å utforske praksis: barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 5) (20 sider)

Pålerud, T. (2013) *Didaktikk for en demokratisk barnehage*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2 og 5) (58 sider)

Seland, M. (2011) *Livet i den fleksible barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5) (83 sider)

Svenning, B. (2009) *Hva fortelles om meg? Barn rettigheter og muligheter til medvirkning i barnehagers bruk av dokumentasjon*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (112 sider)

UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER

Undervisningsformer

Undervisningen foregår via vår læringsplattform (heretter kalt nettskolen) og er basert på faglig arbeid med ulike problemstillinger. Studiet krever aktiv og gjennomgående egeninnsats hos studenten, motivasjon og evne til å tilegne seg kunnskaper på egenhånd.

Arbeid med de yngste barna (0-3 år) i barnehagen foregår som nettundervisning der lærer og student er fysisk og/eller tidsmessig adskilt, men likevel står i et kommunikasjonsforhold til hverandre via internett. Hos MedLearn kommuniserer studenter, lærere og skolens administrasjon med hverandre elektronisk. Gjennom diskusjonsforum (digitale klasserom), webinar- og videochatløsninger og meldingssystem har studenten tilgang til et faglig og sosialt miljø som kontinuerlig står til disposisjon.

Emnene bygger på hverandre og pensum fra tidligere emner i studiet, kan benyttes i eksamensoppgavene og av studenten i sine oppgavebesvarelser og i fordypningsoppgaven.

Nettskolens innhold

Nettskolen tilsvarende studentenes Campus. Det er i nettskolen at all tilgang på lærestoff ligger med tilhørende læringsaktiviteter. Lærestoffet er plukket ut, satt sammen og forfattet av Medlearns lærere og faglig ansvarlig redaktør har kvalitetssikret at innholdet dekker læringsutbyttebeskrivelsene.

Utdanningen er delt inn i fem emner, hvor arbeidskravene i et emne må fullføres før det gis tilgang til neste. For hvert emne er det en studieveiledning med læringsutbyttebeskrivelser, gjennomgang av fagstoffet, oppgaver og referanser til læremidler. Hvert emne er delt inn i moduler med tilhørende arbeidskrav. Disse skal løses og vurderes til bestått av lærer innen studenten kan arbeide videre med neste emne. Studieveiledningen veileder studenten gjennom emnet og fungerer som lærerens «stemme» i undervisningen. Særlig viktig er det at studenten på denne måten får hjelp til å strukturere fagstoffet i utdanningen.

Etter hvert som studenten arbeider seg gjennom det gitte innholdet, vil hver enkelt modul vises som fullført/ikke fullført i form av en progresjonsbar. Slik vil studenten til enhver tid ha oversikt over egen progresjon.

Webinarer

Studentene inviteres til å delta på ulike typer webinarer:

- I de praktiske webinarene tar vi opp vanlig stilte spørsmål knyttet til det å studere på nett og studentrollen. Webinarene omhandler bla informasjon om studiet generelt, om det å skrive oppgaver og kildebruk (kildehenvisning) og spørsmål knyttet til eksamen

- Fagwebinarene er i regi av lærer. Ved å delta aktivt på fagwebinarene, vil pensum bli mer levende og lettere å knytte opp mot arbeidet som studenten utfører i hverdagen. I disse webinarne er fokus på sentrale begreper i pensum. Her knyttes teorien til praksis og det blir diskusjon og refleksjon rundt situasjoner fra praksis som har betydning for det faglige innholdet og som det jobbes med i hvert enkelt emne. Disse webinarne er koblet opp mot læringsutbyttebeskrivelser og arbeidskravene i gjeldende emne

Læringsaktiviteter

Øvings- og refleksjonsoppgaver

Alle moduler vil inneholde øvings- og refleksjonsoppgaver som måler forståelse ved at studentene enten får en umiddelbar tilbakemelding og løsningsforslag/veiledning eller gjennom å reflektere over noe, og på den måten knytte fagstoffet til sin egen hverdag eller arbeidsoppgaver.

Slik kan studenten arbeide selvstendig, systematisk og samarbeidsorientert med en problemstilling/oppgave.

Diskusjoner/erfaringsdeling

I hvert enkelt emne kan studentene opprette diskusjoner eller dele erfaringer. Her kan man både stille spørsmål, få hjelp og hjelpe andre på det stedet man er i studieløpet

Selvtester

Selvtester blir brukt i de ulike modulene. Selvtestene gir studenten mulighet til fortløpende å kontrollere at hun/han har oppfattet fagstoffet og forstått aktuelle begreper og uttrykk. Automatiske tilbakemeldinger/løsninger (noen i form av henvisning til pensum) blir benyttet.

Caseoppgaver

I utdanningen vil det bli benyttet caseoppgaver. Et case skaper gjenkjennelse ved at man klarer å identifisere seg med caset. Et case kan være et tilfelle, hendelse eller en situasjon. Caset er virkelighetsnært og beskriver ofte noe som har hendt. Ofte beskriver caset en situasjon med problem(er), hvor beslutninger skal fattes. Ofte er situasjonen knyttet til flere aktører som har ulike interesser, noe som gjør beslutningstakingen krevende.

Arbeidskrav (innsendingsoppgaver) som vurderes av faglærer

Studentene skal gjennom obligatoriske innsendingsoppgaver som omfatter tematikk og lærestoff som er ment å dekke læringsmålene for modulen samt de mest vesentlige temaene som tas opp i modulen. Innsendingsoppgavene er den mest omfattende type av oppgaver, og kommer på slutten av hver modul. Innsendingsoppgavene skal også forberede studenten for eksamen.

Besvarelser på innsendingsoppgavene vurderes av faglærer til godkjent/ikke godkjent, med skriftlig tilbakemelding. Det er forventet en gjennomsnittlig responstid fra lærer på 2-4 virkedager. Dersom studenten ikke får godkjent en besvarelse, har studenten mulighet til å omarbeide besvarelsen i tråd med lærerens tilbakemelding.

Studenten må vise forståelse for og kunne anvende fagteorien og henvise til kilder brukt i arbeidet med de obligatoriske oppgavene. Gjennom å løse oppgavene sikres kontroll og refleksjon omkring pensumstoffet.

Studenten har anledning til å ta kontakt med læreren hvis han/hun har problemer eller spørsmål. Læreren gir da hensiktsmessig veiledning slik at studenten kan komme videre.

Alle arbeidskrav og innsendingsoppgaver må være utført og bestått før studenten kan avlegge eksamen.

VEILEDNING OG OPPFØLGING

Nettlærers oppfølging av studenter

Hver enkelt student får tildelt en lærer som, som hovedregel følger studenten gjennom hele studieløpet. Læreren er ansatt til å drive den faglige oppfølgingen av studentene. Undervisningen foregår i hovedsak via nettskolen, men andre digitale verktøy benyttes også. Veiledningsarbeidet består i å:

- Gi tilbakemelding/veiledning på innsendte oppgavebesvarelser.
- Svare på henvendelser fra studentene via meldingssystemet, e-post, telefon eller videosamtale
- Benytte nødvendige digitale verktøy for å kunne bidra til at læring skjer hos studentene. Dette inkluderer blant annet gjennomføring av webinarer eller produksjon av videosnutter

Studentveileders oppfølging av studentene

Hver enkelt student får tildelt en studentveileder som følger studenten gjennom hele studieløpet. Studentveileder administrer alt det praktiske underveis i studiet. Alle henvendelser av praktisk art kan rettes til studentveileder.

Studentene får tilgang til nettskolen og et eget informasjonsemne før studiestart.

Det opprettes et eget studentfelleskap hvor studentene kan stille spørsmål og bli kjent med medstudenter før oppstart. Her vil studentveileder være tilgjengelig.

Studenter som blir liggende etter med studieprogresjonen, blir fulgt opp av studentveileder.

Studentveileder har ansvar for å formidle relevant informasjon via kunngjøringer og meldinger i nettskolen, samt legge inn viktig informasjon i kalenderne.

VURDERINGSORDNINGER, ARBEIDSKRAV OG EKSAMEN

Vurdering innebærer at resultatet av utdanningen vurderes i lys av de læringsutbyttebeskrivelsene som er formulert i studieplanen. Undervisning i nettskolen, selvstudium og arbeidskravene leder frem til oppnåelse av læringsutbyttebeskrivelsene.

Vurderingsordningene skal vise og dokumentere:

- studentens læringsutbytte i forhold til de utbyttene som er formulert i studieplanen
- studentens helhetlige kompetanse etter fullført utdanning

Vurdering vil ha ulike formål, blant annet å:

- informere studenten og eventuelt lærer og opplæringssted i arbeidet fram mot et læringsmål, om hvor langt studenten er kommet i utvikling mot et læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse
- veilede, motivere og utvikle studenten
- motivere læreren til kontinuerlig å vurdere sin undervisnings- og veiledningspraksis
- informere samfunnet, arbeidslivet og utdanningsinstitusjoner om hvilken kompetanse studenten har oppnådd

Det skiller mellom to hovedtyper av vurdering:

1. **Vurdering underveis** har til hensikt å informere og motivere studenter og lærere i arbeidet med å nå læringsutbyttene. Vurderingen blir ivaretatt gjennom arbeidskravene som studenten sender til læreren.
2. **Avsluttende vurdering** kommer til uttrykk i eksamenskarakter.

Arbeidskravene

Følgende antall arbeidskrav gjennomføres i hvert emne, i form av innsendingsoppgaver:

Emnenavn	Arbeidskrav	Vurdering
Felles grunnlag for oppvekstfag	3 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
De yngste barna – lek og vennskap	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
Barnehagen som demokratisk danningsarena	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
Praksis og fordypningsoppgave	5 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent

Les mer om arbeidskravene under Undervisningsformer og læringsaktiviteter.

Eksamenene

Hvert av de fire første emnene avsluttes med en hjemmeeksamen som går over 48 timer. Eksamenene omhandler emnenes innhold og skal ha et omfang på 1500-2000 ord. Studenten gis tilstrekkelig med tid til å utføre oppgaven, og eksamensformen skal gi et godt grunnlag for å vurdere studentens måloppnåelse. Det femte og siste emnet avsluttes ved innlevering av fordypningsoppgave.

Emnenavn	Eksamen	Dato og tid	Vurdering
Felles grunnlag for oppvekstfag	Individuell hjemmeeksamen over 48 timer.	12.06.2023	Karakter A til F
De yngste barna – omsorg, trygghet og trivsel	Individuell hjemmeeksamen over 48 timer.	08.11.2023	Karakter A til F
De yngste barna – lek og vennskap	Individuell hjemmeeksamen over 48 timer.	05.12.2023	Karakter A til F
Barnehagen som demokratisk danningsarena	Individuell hjemmeeksamen over 48 timer.	13.05.2024	Karakter A til F
Praksis og fordypningsoppgave	Fordypningsoppgave	Høsten 2024	Karakter A til F

MedLearn tar forbehold om at vurderingsformer (type eksamen) kan bli endret ved revideringer av studiet.

Eksamensvurdering

Eksamensbesvarelser vurderes av kvalifiserte sensorer. MedLearn skal sikre at studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal sikre det faglige nivået ved utdanningen (jf. Fagskoleloven § 21).

Eksamensinformasjon finner du på <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>

Oppmelding til eksamen

Studenten må selv melde seg opp til de aktuelle eksamener. Oppmelding til eksamen er fortløpende senest innen tre uker før avvikling. Studenten får tilsendt en bekreftelse på eksamensoppmeldingen. Bekreftelsen inneholder informasjon om tidspunkt.

Studentene vil finne nødvendig informasjon knyttet til oppmelding i nettskolen.

Selve eksamenen gjennomføres i eksamensplattformen Wiseflow.

Merk: Man vil automatisk bli avmeldt eksamen man har meldt seg opp til, hvis ikke arbeidskravene er godkjent av lærer en uke før eksamensdatoen.

Karaktersystem

Vurderingsuttrykket ved avsluttende vurdering, eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering er godkjent/ikke godkjent eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og med F for ikke bestått. I den graderte karakterskalaen fra A til F gir karakteren C uttrykk for en jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder, og karakteren A for en fremragende prestasjon som klart utmerker seg.

Vurderingsuttrykkene som benyttes for den graderte skalaen er:

Karakter A:

Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet. Over middels grad av måloppnåelse. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter B:

Meget god prestasjon som ligger over gjennomsnittet. Studenten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet. Over middels grad av måloppnåelse. Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter C:

Gjennomsnittlig prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene. Middels grad av måloppnåelse.

Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter D:

Prestasjon under gjennomsnittet, med en del vesentlige mangler. Studenten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter E:

Prestasjonen som tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten viser liten vurderingsevne og selvstendighet. Under middels grad av måloppnåelse. Studenten har oppfylt minimumskravene som stilles til kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter F:

Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Studenten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder kunnskaper, ferdigheter eller holdninger.

Begrunnelse for karakterfastsetting

Eksamensbesvarelsen vurderes av intern og ekstern sensor. En kandidat har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen på sin eksamensbesvarelse. Ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-8](#)

Klage på eksamenskarakteren

En kandidat kan klage på eksamenskarakteren. Klagen skal være skriftlig og må være framsatt innen tre uker etter at studenten er blitt gjort kjent med, respektive har kunnet gjøre seg kjent med eksamensresultatet ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-9](#)

Vitnemål

Studenter som har fullført høyere yrkesfaglig utdanning i samsvar med krav fastsatt i studieplanen, får vitnemål/ Vocational Diploma med karakterer etter bestemmelser som fremgår av MedLearns eksamensreglement.

Alle eksamener og arbeidskrav må være vurdert til godkjent/ståkarakter før karakterutskrift/vitnemål utstedes.

Skikkethetsvurdering

Det stilles krav til skikkethetsvurdering gjennom hele utdanningen jf. § 28 [Kap. 5 i Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning](#) (fagskoleforskriften). Skikkethetsvurdering skal inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

SAMLET LITTERATURLISTE

Alvestad, T. (2012) *Små barns forhandlinger i lek*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (135 sider)

Bae, B. (2007) *Å se barn som subjekt – noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/> (Hentet: 11. desember 2020). (ca. 17 sider)

Bae, B. (2011) Barnehagebarns medvirkning, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1) (20 sider)

Bae, B. (2011) Kraften i lekende samspill, i B. Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 2) (24 sider)

Broberg, M., Hagström, B. og Broberg, A. (2014) *Tilknytning i barnehagen: hva betyr trygghet for lek og læring?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (202 sider)

Drugli, M. B. (2017) *Liten i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 15-58, 59-78, 79-96, 126-163, 163-175) (128 sider)

Fennefoss, A. T. og Jansen, K. E. (2020) *Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger: analyse og tolkning av praksisfortellinger*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1,2,3) (90 sider)

Fennefoss, A. T. og Jansen K. E. (2011) Dynamikk og vilkår, i Bae B., Fennefoss A.T., Grindland B., Jansen K.E., Johannesen N., Myrstad A., Sandvik N. og Sverdrup T. (red.) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 6) (23 sider)

Grindland, B. (2011) På kanten av kaos, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 3) (22 sider)

Gunnestad, A. (2019) *Didaktikk for barnehagelærere: en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5) (135 sider)

Hennum, B. A. og Østrem, S. (2016) *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) (114 sider)

Johannesen, N. (2011) Å se det unike i små barns uttrykk: Med Levinas som linse, i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 4) (21 sider)

Kolle, T., Larsen, A. S. og Ulla, B. (2017) *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjon til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8) (87sider)

Løkken, G. og Søbstad, F. (2013) *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3, 5, 6, 7) (77 sider)

Myrstad, A. og Sverdrup T. (2011) Legg merke til Emils fot. i Bae B., Fennefoss, A. T., Grindland, B., Jansen, K. E., Johannesen, N., Myrstad, A., Sandvik, N. og Sverdrup, T. (red) *Medvirkning i barnehagen: potensialer i det uforutsette*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 7) (17 sider)

Pettersvold, M. (2017) Barns motstand i et demokratiperspektiv, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (26 sider)

Rossholt, N. (2010) Gråtens mange ansikter. Toner og tempo i barnehagen, i *Nordic Studies in Education*. No 2, s. 133-143. Tilgjengelig fra: <https://www.idunn.no/np/2010/02/art03> (Hentet 17. desember 2020). (11 sider)

Seland, M. (2017) Uenig eller ulydig? Barns motstand i en lærende organisasjon, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (25 sider)

Tholin, K. R. (2013) *Omsorg i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (143 s)

Öhman, M. (2012) *Det viktigste er å få leke*. Oslo: pedagogisk Forum. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20) (252 sider)

Øksnes, M. (2017) Lekende motstand som frihetserfaring, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider)

Øksnes, M. (2011) Med plikt til å leke? *Barnehagefolk* (2) 21-25. (3 sider)

Øksnes, M. og Samuelsson, M. (2017) «Nei, jeg gjør det på min måte!» Motstand i barnehagen, i Øksnes M. og Samuelsson M. (red.) *Barndom i barnehagen: motstand*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (31 sider)

Åberg, A. og Taguchi, H. L. (2006) *Lyttende pedagogikk: etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (124 sider)

Forutsettes kjent:

Barnehageloven. *Lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager*.

De forente nasjoner/Barne- og familiedepartementet (1989/1991). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf (Hentet 17. desember 2020). (60 sider)

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. *Forskrift 24. april 2017 nr. 487 om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*.

Kunnskapsdepartementet (2006) *Temahefte om barns medvirkning*. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/300463-temahefte_om_barns_medvirkning.pdf (Hentet 17. desember 2020). (72 sider)

Kunnskapsdepartementet (2006) *Temahefte om de minste barna i barnehagen*. Tilgjengelig fra:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/287768-temahefte_om_de_minste_barna_i_barnehagen1.pdf (Hentet 17. desember 2020). (36 sider)

Totalt antall sider: 1997

Anbefalt litteratur:

Abrahamsen, G. (2009) En god barnehagestart i barnehagen – toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 4) (15 sider)

Bae, B. (1996) *Det interessante i det alminnelige: en artikkelsamling*. Oslo: Pedagogisk Forum.
Tilgjengelig fra: <http://www.nb.no/nbsok/nb/5dc869d9019bb346b68eee5b3252753b?lang=no#0>
(Hentet: 14.12.20) (kap. 8, 9, 11, 12) (68 sider)

Birkeland, L. (1998) *Pedagogiske erobringer*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kap. 1, 3, 6) (37 sider)

Christoffersen, S. A. (red.) (2011) *Profesjonsetikk: om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker*. Oslo: Universitetsforlaget. (innledning + kap. 1, 2, 3) (76 sider)

Greve, A. (2009) *Vennskap mellom små barn i barnehagen*. Oslo. Pedagogisk Forum. (s. 15-30, 85-177) (107 sider)

Jansen, K. E. (2013) *På sporet av medvirkning og læring: de yngste barna og spenningsfeltet mellom det planlagte og det spontane*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 2, 3, 5) (86 sider)

Jensen, R. og Kranmo, A. L. (2010) *Å utforske praksis: barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 5) (20 sider)

Korsvold, T. (2005) *For alle barn: barnehagens framvekst i velferdsstaten*. Oslo: Abstrakt Forlag. (kap. 3, 4, 5) (87 sider)

Løkken, G. (2009) Toddleren som kroppssubjekt, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2) (16 sider)

Nordin-Hultman, E. (2004) *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kap. 1, 3, 4, 5) (56 sider)

Pålerud, T. (2013) *Didaktikk for en demokratisk barnehage*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2 og 5) (58 sider)

Røthle, M. (2009) Møtet med de lekende barna, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 7) (20 sider)

Schibbye, A-L. L. og Løvlie, E. (2017) *Du og barnet: om å skape gode relasjoner med barn*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3, 4, 5) (50 sider)

Seland, M. (2011) *Livet i den fleksible barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5) (83 sider)

Svenning, B. (2009) *Hva fortelles om meg? Barn rettigheter og muligheter til medvirkning i barnehagers bruk av dokumentasjon*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (112 sider)

Søbstad, F. (2009) Småbarns humoropplevelser, i Haugen S., Løkken G. og Røthle M. (red.) *Småbarnspedagogikk: fenomenologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 10) (18 sider)

Øksnes, M. & Brønstad, E. S. (2013) «Vi snik oss te å leik!» Om å anerkjenne barndommen og lekens egenverdi, i Glaser V., Moen K. H., Mørreaunet S. og Søbstad F. (red.) *Barnehagens grunnsteiner: formålet med barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 18) (11 sider)